

Goran Kalogjera
Jedna lokalna predaja u djelima
korčulanskih književnika

dr. Goran Kalogjera, Pedagoški fakultet, Rijeka, pregledni članak, Ur.: 25. lipnja 1993.

UKD: 886.2::398 KORČULA

Staru je lokalnu predaju o sukobu Čarana s mletačkim knezom-namjesnikom na Korčuli obradilo u stihu i prozi nekoliko književnih djelatnika s otoka Korčule. Anonimni su se narodni pjevači, Ivan Kapor, Kuzma Tomašić i Stjepan Kastrapeli okušali u obradi tog vrlo zahvalna motiva no s nejednakim uspjehom. Iz ustaljene se osrednjosti izdvaja Tomašićeva balada u kojoj se pjesnik u potpunosti otrgnuo od obrasca narodne epske pjesme i stvorio dojmljiv baladični ugođaj inspiriran hrabrom smrću mlada buntovnika Petra Crnomira. Ostali su tekstovi interesantni kao književnopovijesni dokumenti dok im je umjetnička dimenzija skromna.

Mještani sela Čara na otoku Korčuli već stoljećima usmenom predajom njeguju uspomenu na lokalnu pobunu protiv mletačkog kneza-namjesnika, potaknutu njegovim zahtjevom da mu svako selo preda dio svog najboljeg zemljišta. Tom se ultimativnom zahtjevu usprotivio poglavar sela Petar, glava moćne obitelji Crnomira koju su sačinjavali devetero braće i jedna sestra. Prvdajući se da mu je selo siromašno a zemlja neplodna, Petar je pokušao knezu utrpati dio stjenovita zemljišta, što je ovaj uvrijeđen odbio. Petar mu je onda u stilu Goetheova Goetza von Berlichingena, odgovorio puštanjem vjetra i pobjegao. Kneževi su ga vojnici ubrzo sustigli i ubili, što je razbjesnilo njegovu braću i mještane, koji su se odlučili osvetiti započeli s opsadom korčulanskih zidina iza kojih se namjesnik sakrio. Opsada grada nije dala rezultata i Crnomiri su se povukli. Nešto kasnije, obaviješteni da će knez obilaziti svoje posjede na Korčuli, osvetnici su mu postavili zasjedu i ubili ga. Usljedila je mletačka odmazda, čija je posljedica bila mnogo ubijenih Čarana, među njima i dva brata Crnomira, dok su ostali zatočeni i poslani kao robovi na galije.

Prvi se zapisani podaci o tom događaju mogu pronaći u djelu Nikole Ostoića, Blačanina, autora knjige *Compendio storico dell'isola di Curzola*, 1858. godine objavljene u Zadru.¹ Ostoićeva verzija slična je čarskoj usmenoj predaji, međutim bez podataka o mletačkoj odmazdi i odvođenju braće Crnomira na galije. Ostoić je pokušao odrediti vrijeme pobune, te ju je smjestio u period između 999. godine

i 1100, dakle u vrijeme kada je Korčula prvi put pala pod vlast Mletaka. Svoje je mišljenje o tom događaju iznio i povjesničar Vinko Foretić, vrsni znalac i istraživač korčulanske povijesti.¹ Foretić tvrdi da pisanih podataka o imenu Crnomira nije pronašao ni u jednom povijesnom lokalnom dokumentu, niti je igdje našao podataka da je na Korčuli bio ubijen neki mletački knez. No Foretić dopušta mogućnost da se radi o "mobilnom motivu" koji je na Korčulu mogao doći s Mjeta, gdje također postoji predaja o pogibiji mletačkog kneza. Bez obzira je li riječ o povijesnom događaju ili fikciji, te je li se zbio na Korčuli ili negdje drugdje legenda o pubuni Crnomira živi na otoku Korčuli i u usmenoj predaji i u literarnoj obradi u formi balade i pripovijetke, što znači da je motiv bio itekako poticajan književnim djelatnicima na otoku Korčuli.

Prva umjetnička obrada tog motiva potječe iz pera Ivana Kapora (1772-1849), korčulanskog arheologa, povjesničara i lingvista, autora izuzetne studije o "lirskom" jeziku, napisane na talijanskom jeziku.² Premda nigdje nije zabilježeno da se Kapor ozbiljnije bavio pjesništvom poput svog znamenita pretka Nikole Kapora, postoje vrlo uvjerljivi argumenti koji govore da je baš Ivan Kapor autor balade s naslovom *Korčulanska pjesma o Crnomirima*. Prvi podatak o Ivanu kao autoru potječe iz Ostoićeve studije u kojoj je zapisao da je o čarskoj predaji ispjevao pjesmu mlad korčulanski natpop Ivan Kapor. Kao prilog tome ističemo činjenicu da je obitelj Kapor imala posjede i ljetnikovac u Čari, gdje je Kapor vjerojatno imao priliku slušati predaju iz usta nekog lokalnog pjevača. Analizirajući Kaporov jezik u baladi, koji je mješavina ikavštine i ijekavštine a ujedno i jezika školovanih Korčulana, V. Foretić je također sklon autorstvo pripisati Ivanu Kaporu.³ Najsigurnije je svakako pouzdati se u Ostoićevu tvrdnju o Kaporovu autorstvu i to iz nekoliko razloga. Ostoić (1803-1896) je jedan od najpouzdanijih korčulanskih povjesničara, čovjek koji se godinama bavio zapisivanjem usmenog korčulanskog stvaralaštva i prepisivanjem stihova manje poznatih dubrovačkih i korčulanskih pjesnika, što upućuje na njegovo izuzetno poznavanje građe, a na te su se zapise godinama nakon njegovog života pozivali svi oni koji su se bavili korčulanskom kulturnom baštinom. Drugi mogući autor "umjetničke obrade" tog motiva po svoj je prilici pjesnik ili samo sakupljač, odnosno zapisivač usmenog narodnog stvaralaštva otoka Korčule, Lumbardanin Ivan Markovina. Naime, 1889. godine sakupljač je narodnih pjesama Baldo Melkov Glavić objavio dvodijelnu pjesmaricu *Narodne pjesme iz usta i rukopisa*.⁴ U drugom je dijelu pjesmarice, *Iz rukopisa*, na stranicama 131-139. objavljena balada s motivom čarske pobune pod naslovom *Kčarani braća Crnomiri*. Napomena koju Glavić dopisuje na kraju pjesme, *Iz rukopisa Lombargjanina Ivana Markovine, otok Korčula*, odovodi donekle u sumnju Markovinino autorstvu, jer ga Glavić nigdje izričito ne navodi kao autora već samo kao vlasnika rukopisa. Valja odmah istaći da se verzija iz Markovinina rukopisa u potpunosti podudara s verzijom balade koja se još danas pjeva u Čari na otoku Korčuli, što sugerira misao da potječe od nje, odnosno da je prije zapis a ne izvorno umjetničko djelo.

¹ Vinko Foretić, *Otok Korčula u srednjem vijeku do 1420.*, Zagreb 1940.

² *Della lingua illirica, dimostrazione della sua antichità, nel 1944.*

³ Vinko Foretić, *Otok Korčula u srednjem vijeku do 1420.*, Zagreb 1940.

⁴ *Narodne pjesme iz usta i rukopisa skupi i za štampu spravio pod Baldo Melkov Glavić*, Zbirka I, Dubrovnik 1889.

Legenda o Crnomirima potakla je i Kuzmu Tomašića (1891-1974), liječnika i vrsna korčulanskog pjesnika, da se njome pozabavi. Tomašić je, za razliku od Ivana Kapora, apsolvirao pjesničko umijeće, što dokazuju i njegove vrlo uspješne pjesme objavljivane u mnogim književnim časopisima, "Književnom jugu", "Vidicima", "Kolu", "Riječkoj reviji" i drugim. Njegov je pristup tom motivu u potpunosti originalan, i u jeziku i stihu i oslobođen od utjecaja narodne verzije što nije slučaj s Kaporom. Da pojasnimo. Bez obzira ima li predaja svoje povijesno utemeljenje na Korčuli ili ne, ona je pretočena u stihove i rečenice. Autor prve verzije očito je lokalni anonimni pjesnik koji je događaj ispjevao u maniri klasičnog obrasca junačke pjesme. zahvaljujući na cijelom otoku Korčuli rasprostranjenoj tradiciji održavanja usmenog narodnog pjesništva prvobitna se verzija, prenošena s koljena na koljeno, sačuvala u svojoj izvornoj verziji do naših dana. O tome svjedoči pjevana varijanta jednog od posljednjih suvremenih narodnih pjevača, Ante Baničevića (1900.) iz Čare. Kurzitet je i činjenica da je Baničevićeva verzija gotovo identična onoj iz Glavićeve pjesmarice, što nam samo potvrđuje činjenicu da je Markovina ipak samo zapisivač a ne originalni stvaralac, te da izvor, odnosno prvobitnu verziju treba tražiti među čarskim anonimnim narodnim umjetnicima.

Verzija anonimnog narodnog kazivača očito je bila uzorom i Ivanu Kaporu, jer, usporedimo li jednu i drugu varijantu, uvjerit ćemo se koliko je Kapor robovao obrascu narodnog pjevača. Postoji i mogućnost, koju ne smijemo odbaciti, da je i Kapor zapisao narodnu varijantu te ju je samo u nekim elementima mijenjao. Kako inače objasniti ovakvu podudarnost u stihovima Kaporove verzije i narodne varijante:

Narodna varijanta
(Odlomci)

Već je ono devet orlovića
Devet braće Crnomirovića
Medu njima sestra jedinica
Hitra mila, prava ljepotica
Miris, koji prosipaju grane
To je ljubav sestrice bez mane
A što dubi ono hlad činjahu
Svima koji tamo se sklanjahu
To je Čara, selo kamenito
Ponosito, ali i čestito

Kad je Petar vilu razumio,
Srdito je on njoj govorio
"Ne budali, iz planine vilo,
Vodu piješ, a ne vino cilo
Crnomiri neće pasa tvoga
Sasvim da je od zlata suhoga

Slugo vjerna, čarski kapetane
Sad ti kaži zemlje izabrane,
Od tvojega sela pripravljene
Da dostojno počastite mene
Jer, ako si na glasu spametani

Nećeš meni ti biti odmetan
Kaporova pjesma
(Odlomci)

Već je ono do devet brajana
Složne braće devet Crnomira
A to nije studena vodica
Već je njija rođena sestrice
Štono dubi ljepi hlad činjahu
Zivinice jer nji se klanjahu
to je čarsko selo ponosito
Ponosito i vele čestito

Kad je Petar vilu razumio,
Srdito je njome govorijo,
Ne budali od planine vilo,
Vodu pijuć a ne vino cilo
Crnomiri neće tvoga dara
Sasvim da je od suhoga zlata!

Slugo vjerna, čarski kapetane
Sad ti kaži zemlje izabrane
Od tvojega sela pripravljene
Za dostojno počastiti mene!
Jer ako si na glasu spametani
nećeš meni biti ti odmetan

Upoređujući stihove narodne i Kaporove pjesme uočavamo takvu sličnost koja u potpunosti potvrđuje misao o Kaporu kao jednom od zapisivača pjesme, koji je, ne imajući dovoljno umjetničke snage, ostao u biti pri tekstu narodne pjesme, upuštajući se samo ponekad u skromne, jedva zamjetljive preinake.

Motiv o Crnomirima inspirirao je kao što smo već spomenuli, i dr. Kuzmu Tomašića koji je pod pseudonimom Damjan Jug napisao pjesmu jednostavna naslova *Braća Crnomiri*. Pjesma je dugo godina bila u zaostavštini dr. Tomašića a po prvi ju je put objavio Marinko Gjivoje u *Zborniku otoka Korčule*.⁵ Odmah valja istaći da Tomašićeva pjesma osim fabule nema ničeg sličnog s već poznatim obradama toga motiva. Riječ je o potpuno osobnom, umjetnički doživljenu i isto tako iskazanu događaju, koji pretočen u stihove na Tomašićev način dobiva na espresivnosti, dramatičnosti i elegičnosti. Tomašićeva verzija elegična je balada o junaštvu, herojstvu i smrti, kojom dominiraju dva lika, dvije sudbine koje suprotstavljene predstavljaju klasičan sukob dobra i zla. Premda u Tomašićevoj verziji nema pobjednika, autor je kroz prkosan bunt čarskog glavara i težaka prikazao neke gotovo zaboravljene vrednote malog hrvatskog čovjeka - ponos, domoljublje, prkos, poštenje i iznad svega težnju za slobodom.

Legendu o braći Crnomirima objavio je u formi povijesne pripovijetke Stjepan Kastrapeli (1850-1885), korčulanski književnik iz Blata. Kastrapeli je svoju pripovijest objavljivao u nastavcima u časopisu "Slovinac" tijekom 1880. godine i to od 14. do 21. broja.⁶ Ako je autorova ideja i bila napisati povijesnu pripovijetku s okosnicom na borbi za slobodu i želji za neovisnosti jednog malog sela u doba mletačke vlasti na Korčuli, ono što je napisao upućuje na nešto sasvim drugo. Likovi poznati iz lokalne predaje, narodne pjesničke verzije i Kaporove pjesme pršte od silnih epiteta koji upućuju na njiovu čestitost, razbor, hrabrost, umnost i junaštvo. Modar, čestit i hrabar Petar Crnomir u Kastrapeliovoj je obradi prikazan kao prgav, sumnjičav i neurotičan seljak, nepovjerljiv prema svemu što dolazi izvan njegove male gorštačke zajednice kojoj je on poglavar. Njegovo suprotstavljanje knezu namjesniku nema nikakve mitske elemente koji bi od njega stvorili borca za slobodu, već je prizemljeno u toj mjeri da on ostaje ono što ustvari i jest - siromašan gorštak, svjestan da bi odricanje od plodnih knežija uvjetovalo fizičku propast sela. Iskonski reagirajući buntom on ustvari brani svoju голу egzistenciju, što ga ne čini pučkim tirbunom već jednostavnim, priprostim ali zato racionalnim i lukavim glavarem sela, koji je svjestan što čeka selo i ljude ustupi li se zemlja. Takvo psihološko i duševno ustrojstvo Petrovo imalo je očito živ uzor u mentalitetu čarskog seljaka, koji je Kastrapeliu bio vrlo dobro poznat. Kastrapelievo portretiranje Petra Crnomira svelo se na realističan prikaz seljaka njegova vremena, koji je u biti i bio baš onakvim kakvim ga je Kastrapeli prikazao: neobrazovan, neuk, priprost, nagao, prgav, bez ikakva smisla za diplomaciju, radin, škrt, skroman, zatomljenih osjećaja, hrabar. Tako okarakteriziran, Petar u sebi nosi sve elemente lika realistične proze, što znači da je lik takva profila bio u potpunosti spreman podnijeti teret jedne ozbiljne i kvalitetne priče. No baš u tome posustaje Kastrapeli. Umjesto da tako dobro skrojenu liku omogući primjeren razvoj i ulogu u svojoj priči, autor čini čitav niz nedopustivih

⁵ *Zbornik otoka Korčule*, I, Zagreb 1970, str. 211.

⁶ *Braća Crnovići*, Slovinac, str. 265, 266, 267, 282, 283, 284, 285, 307, 308, 309, 334, 335, 356, 357, 367, 368, 386, 387, 388, 415, 416.

grešaka stavljajući ga u brojne naivne situacije, uključujući u to i nefunkcionalan i dijaloški tekst koji pridonosi sakaćenju Petra kao vodećeg lika priče. Psihološki je potpuno neuvjerljiv njegov odlazak u Korčulu na pregovore kada se zna da ne vjeruje ni knezu ni svom suseljaninu Beninu kojem Kastrapeli namjenjuje ulogu Jude. Blijed je njegov govor na mjesnom skupu seljana, u kojem osim seljačkog prkosa i inata ne čujemo ništa pametnije i intrigirajuće što bi moglo biti uvod u dramatične događaje koji trebaju uslijediti. Sam put i škrti razgovor s bratom Stjepanom i izdajnikom Beninom svedeni su na suhoparno putešestvije i dijalog glavnih. Dolazak u Korčulu nema nikakve elemente napetosti kakve očekujemo u ovakvoj vrsti proznog iskaza. Umjesto napetosti, koja bi trebala prethoditi susretu dvaju protivnika, autor cijeli dolazak svodi na ugodnu šetnju i čuđenje prprostih seljaka predivno uređenim dvorima kneza namjesnika. Dijalog između Petra i namjesnika oslobođen je svake dramske tenzije. Obojica se pomalo ljute ali je Petar prvi koji u tom razgovoru gubi živce što ga stoji života. Očekivani duel kneza i Petra sveden je na nekoliko suhoparnih fraza izgovorenih povišenim tonom, rečenica u kojima nema ni spomena o sukobu dvaju naroda, ili želje Čarana za slobodom. Budući da pogodba nije uspjela, Petar gubi živce, urla i započinje tuču, što je idealan povod namjesniku da ga ukloni i riješi problem u najboljem stilu mletačke škole.

Treba napomenuti da je idejni pokretač cijele spletke Benin, vrlo životan lik čiji su postupci vrlo dobro motivirani. Taj namjesnikov himbeni savjetnik i Petrov zao duh ima opravdanje za svoje postupke. Beninovi su motivi za izdaju uvjerljivi i može ih se prihvatiti bez rezerve. On teži moći i vlasti, ljubomora je na Petra i zbog njegova utjecaja na seljane, želi njegovo mjesto, zagovornik je tolerantnijeg, bolje reći podaničkog odnosa spram mletačke vlasti, dakle potpuna suprotnost Petrovu karakteru. Benin je vrlo životan i uvjerljiv lik Kastrapelieve pripovijesti, tako da se stječe dojam da se autor najviše i bavio karakterizacijom toga lika. Međutim Beninov udio u kreiranju spletke protiv Petra nije na razini njegova dobro zamišljena lika, odnosno onih sposobnosti, istina negativnih, koje mu je autor vrlo nadahnuo nametnuo. Kastrapelia je očito mučila razrada fabule, u čemu se nije najbolje snalazio. Unatoč izuzetno dobro postavljenu liku, koji ima sve uvjete da smisli domišljatu urotu, Kastrapeli sve to svodi na naivnu intrigu koja očito nije na nivou Beninovih spletkarskih sposobnosti. Ubacivanje Petrova brata Stojana u cijelu namještaljku i nije loša zamisao, međutim način na koji to Kastrapeli radi više je nego diletantski. Stoga nam je kao čitaocima teško progutati Beninovi prevaru Stojana, koja je prozirna a Stojana razotkriva kao nesposobna i naivna, pa čak i mentalno uspavana. Kad smo već kod Stojana, spomenimo i to da su likovi ostale braće svedeni na bezličnu masu, iz koje se niti jedan od njih ne izdvaja nekim specifičnostima ili osobnošću. Mještani su pak prisutni samo u sceni mjesnog sabora i to tako da ih ne možemo doživjeti drugačije nego kao bukače, usijane glave, sklone tući i zavadi, što ne znači da takvi i nisu bili.⁷ Kastrapeli se očito pri pisanju ove pripovijesti našao između dvaju mogućih pristupa: slijediti predaju i biti sklon glorifikaciji narodnih junaka ili se pokoriti nekim svojim osobnim spoznajama o mentalitetu ljudi iz čijih je redova i niknula ta predaja. Rezultat je bio kompromis, odnosno kombiniranje predaje i osobnih iskustva s Čaranima, jer se jedino tako mogu objasniti dobre

⁷ U uvodnome dijelu pripovijetke Kastrapeli spominje da je biskup korčulanski Španić prokleo Čarane zbog zloće i opake čudi.

strane njegove priče pogotovo kada je riječ o karakterizaciji nekih likova ili mase u cijelini. Stoga su oni dijelovi priče vezani uz Čaru mnogo bolji od ostalih, jer se tu Kastrapeli oslanjao na osobno iskustvo bez obzira na razliku u vremenu, dok se u ostalim dijelovima morao oslanjati na škrtu fabulu i nadopunjavati je osobnom fikcijom u čemu i nije bio najbolji. Iz toga zaključujemo da su literarno najuspjeliji fragmenti ove priče baš oni realistički, jer su utemeljeni na konkretnom terenu, mjestu i mentalitetu koji je autoru bio vrlo dobro poznat a očito se nije mijenjao stoljećima. Sve one druge komponente priče, razrada fabule, sporedni likovi, dijalozi, osjetno su lošije iz jednostavnog razloga je Kastrapeli nije bio pisac u pravom smislu te riječi već obrazovan lokalpatriot koji je činio tek prve korake u proznom iskazu.

Tu leži razlog brojnim nedostacima njegove "histričke pripovijesti" *Braća Crnomiri*. Kastrapeli nije uspio u mnogočemu. Nije uspio jedan "povijesni događaj" umjetnički oblikovati jer ga nije uspio na odgovarajući način ispričovijedati. Jedan je od problema vjerojatno u nedovoljnu poznavanju građe, što je ostavljalo velike praznine koje je morao popunjavati svojom očito oskudnom maštovitošću. To je naravno utjecalo na nezanimljivost i suhoparnost fabule, iz čega proizlazi da je Kastrapelieva vještina fabuliranja bila ograničena. Unatoč dobroj karakterizaciji nosilaca fabule, Petra i Benina, njihove reakcije u kontekstu fabule ne odgovaraju njihovim karakterima. Premda se Kastrapeli trudi da bude objektivna pripovjedač, dakele nepristran i ravnodušan spram događaja i likova u priči, on se toga jednostavno ne drži, ubacujući se svojim opservacijama u kontekst priče. Dijalozi u njegovoj priči predstavljaju njegov autorski poraz i nemoć da pomoću njih potakne i riječi zaplet. Neimajući umjetničke snage da pripovijest, odnosno njezinu intrigu tehnikom objektivna pripovjedača privede završetku, Kastrapeli tekst završava osobnom intervencijom, odnosno završnim komentarama koji se svodi na isprazno prepričavanje mogućeg tijeka događaja koji su potom uslijedili: "O onom što se je dogodilo poslije smrti Petrove narodna je predaja našarala koješta što je vrlo teško uzeti kao historički događaj."⁸ No on sam prepričava sve varijante, onu o odmazdi seljana nad knezom, o napadu Čarana na zidine Korčule koje su čuvala mletačkog namjesnika, o postojanju kneževa groba, odnosno mjesta gdje je po jednoj varijanti mletački knez ubijen. Zeleći ipak pridodati svojoj pripovijesti argumente povijesnog događaja, Kastrapeli završava svoju priču riječima: "Tvrđih uspomena o Crnomirimima ostale su dvije: prvo da se u Čari svake godine na dan Sv. Petra poje misa za dušu Petrovu, drugo nekakva vrlo slaba pjesma natpopa korčulanskog Ivana Kapora u kojoj se slavi junaštvo Petra Crnomira i ljubav njegova prema rodnom mjestu."⁹

Anonimni pripovjedač od kojeg je sve poteklo, Ivan Kapor, autor ili samo plagijator, Kuzma Tomašić i njegova prekrasna balada o braći Crnomirimima te Stjepan Kastrapeli, autor povijesne pripovijesti o hrabru Petru Crnomiru pjesnici su i prozaici koje je privukao motiv čarske pobune protiv korčulanskog kneza. Literarno najuspjelija svakako je Tomašićeva balada u kojoj se pjesnik uspio u potpunosti otrgnuti od narodnog epskog uzora i ponuditi čitaocima originalan i umjetnički dotjeran poetski izričaj. Motiv je u pripovijetku pretočio samo Kastrapeli, nažalost bez većeg umjet-

⁸ Slovinac, 1880. br. 21, str. 416.

⁹ Isto.

ničkog značenja.¹⁰ Bez obzira je li se tom motivu prišlo stihom ili prozom, poruke koje proizlaze iz tih književnih tvorevina ili bar književnih pokušaja mahom su identične a svode se na sljedeće: bolje je živjeti skromno, pošteno i dostojanstveno nego pognuti glavu pred slugama mlitačkog lava. Možemo zažaliti što korčulanski književnici koji su se već upustili u obradu tog motiva nisu s umjetničkog aspekta postigli više od prosječnog. Očito su tome kumovale njihove skromnije umjetničke mogućnosti, pa, izuzmemo li Tomašićevu baladu, o ostalima možemo govoriti više kao o tekstovima književnopovijesne a manje umjetničke vrijednosti. Nažalost, opći je dojam da je taj vrlo zahvalan motiv obrađen vrlo slabo, na momente čak i naivno tako da samo možemo žaliti za propuštenom mogućnosti da se od čarskog gorštaka i prkosnika nadahućem i umjetničkom imaginacijom nije stovrio simbol slobodarskog duha hrvatskog puka na otoku Korčuli.

¹⁰ U nekim tekstovima kao jedan od autora pripovijetke o Crnomirima spominje korčulanski novelist dum Pero Franasović. Uvidom u Franasovićevu novelističku zaostavštinu utvrdio sam da se on nikada u novelama i pripovijetkama nije bavio tim motivom tako da pouzdano možemo tvrditi da je autor pripovijetke u "Slovincu" iz 1880. Stjepan Kastapeli.

SUMMARY

Goran Kalogjera

MUNITY, OFTEN THEME OF THE ARTIST FROM KORČULA

Mutiny of the Crnomir brothers from a little place called Čara on the island of Korčula against the Venetian torture was often the theme of the artist from Korčula. The purpose of this work is to present the achievements of the artists in dealing with this theme in their works.